Գերայարգելոյ և վսեմագունի տեառն Մխիթարայ Աստուածաբանուրեան վարդապետի և Աբբայ Հօրն մերում

Ցիսուսաւանդ ողջունիւ ծանիր, զի սոյն եկեղեցիս հազիւ եզերի ժև ռ [15000] ֆորինթով, սոքա ունին բռ [2000]. ֆորինթ, ռ [1000] ֆորինթ թէ ևս ա[ն]ճներն որ տալոյ լինին, կամ հազարհինգհարիւր մեծ բան է, յէրլիյիցն սակաւ օգնութիւն լինի, զի ի գարնան գանբտելոց և աւերելոց են զբնակութիւնս նոցա վասն մերձ գոլոյ ներքնաբերդին, և ի սոցանէ 5 մարդ հազիւ կարէ աղքատօրէն զբնակութիւն ինչ չինել վասն ինքեանց. տան քիրան ևս խիստ թանկ է, և ոչ ունին զկարողութիւն ինչ օգնելոյ, թէ և ոմանք ի սոցանէ օգնել կարիցեն, կարի սակաւ լինի։ Ուստի մտածելով զայս ոմանց յառաջագայից ա[ն]ճներուն, այսինքն պարոն Յովանէ, Կիլեազին, ճանազիզին և այլոց ոմանց, խորհուրդ արարեալ են ներ ինքեանց, թէ ես ի դիմաց նոցին գրիցեմ առ քեզ, այսինքն զերկուս խնդիրս, որոց մինն է այս, զի դու այդր գրիցես առ սուրբ ժողովն, զի նոքա գրիցեն առ կայսրն և կամ առ այլ ոք, զի ինքեանք ևս օգնիցեն վասն չինման եկեղեցւոյս մերոյ, չնորհելով զիրս նիւթեղէնս, այսինքն թուվլայ և քիրէճ, զի աստ առատապէս գտանի այսպիսի նիւթք թագաւորական, և այսպիսի խնդիրքս կարծեմ ոչ է դէմ սրբոյ ժողովոյն, նաև թագաւորին, զի աստ ոմանց վանորէից չնորհեաց զայսպիսի նիւթս. ոմանց ի սոցունց ըստ մասին և ոմանց ըստ բոլորին։ Արդ և իմ մտածելով զսոյնս թերևս վասն սրբոյ ժողովոյն մեզ ևս չնորհիցեն, որպէս չնորհեաց այլոց կարգաւորաց։ Երկրորդ խնդիր սոցին է այս, որ է կարի խելագառական, նաև ըստ ինքեան է անկարելի, որ է այս, զի սոքա խնդրեն ի քէն, թէ դու այդր վասն սոյնոյ եկեղեցւոյս զոմանս զոմանս դրամս հաւաքիցես այդր եղեալ ի մեծամեծաց. և չուրջ զայսու ոչ է պարտ աստէն երկարել, զի է եզական խնդիր։ Կարի նեղութեան մէջ եմ, նաև տկար, վասն չինման սոյնոյ եկեղեցւոյս, զի յառաջակայք գոլով դրամասէրք և գաղջք, նաև անհամաձայնք ցրտապէս չարժին, և մանաւանդ երեցփոխանն որ է բարկացող և կամապաշտ։ Մինաս վ. եղև քանոնիկ Թմշվարու, միջնորդութեամբ Թմշվարու ճէնռալին, 600 ֆորենտ ի տարւոջն բաց ի պատարագէն, նաև յայլոց եկամտից եկեղեցականաց, և այժմ ի վէնա երկոքումբք սպասաւորք չրջի . . . . լէհացիք առաքեալ են ի ստամպօլ զմի դեսպան, խոստանալով տալ նոցա զգամանիցան, որպէս զի այնու օգնիցէ ինքեանց։ Մեծագոյն խռովութիւն գոյ ի միջի սոցա։ Կայսրն առ սոսա դեսպան յղեաց ասելով թէ զո ոք ի ձէնջ կամիցիք թագաւորեցուցանել՝ ինձ հաճոյ է բաց ի յիստանիսլավէն, սոյն գունակ մոսկոֆուն էլչին ասացեալ է, նա և ինկիլիզին և ֆուչէմէնկին և պուռանտէպուռքին, և գարտինալն որ է բերան մեծամեծաց լեհացւոց՝ իւրաքանչիւրոյ դեսպանաց պատասխանեալ է ասելով, թէ դուք չունիք իրաւունք առ այս ներախարնել զձեզ, զի դուք ի վերայ թագաւորութեանց ձերոց կարէք իշխել և ոչ ի վերայ մեր, զի զորն հաճիմք և զնոյնն ընտրեմք մեզ թագաւոր։ Եւ ներ դեսպանացս այսոցիկ առաւել զայրացեալ է պրոանտէբուռքին դեսպանն և հարկանեալ զսուրն իւր ի վերայ սեղանին, և նա հեգնելով սկսեալ է ուշաթափիլ առաջի դեսպանին և ասէ զի լինի թէ առանց փասափոռթի գնաս. և դեսպանն ասէ[«]ես փասափոռդ ոչ առնում, ինձ ոչ է պիտոյ[»], բայց զկնի սակաւուց պիտոյանայ քեզ և այլն։ Սոքա կամէին զընտրումն թագաւորին իւրեանց երկարացուցանել, սակայն զօրքն մոսկոֆու, զօրքն կայսերն, զօրքն սակսոնին և պռանդէպուռքին, որք այժմ են ի լեհաստան՝ ստիպեն զսոսա չուտով կացուցանել, և եթէ լէհացիք ընդդէմ կամաց սոցին առնիցեն, յայնժամ սոքա տիրելոց են բոլորովն ի քաղաքս նոցին։ Թէպէտ սոքա նախապէս ունէին զսոյն խորհուրդս։ Հալզրանին որդին 8 միլիոն դրամ պահանջէ ի լեհացւոց, և ասէ թէ հայր իմ տուեալ է ձեզ այսքան դրամ։ Ցետ երկուց և երից աւուրց յայտնի կու լինի, թէ ով եղեալ իցէ թագաւոր...։ Պրոանտէպուռքն 4000 մարդով ինքն գնացեալ